

Inne kultury, podobne marzenia - Kraków dostrzega potencjał orientacji zawodowej

2026-01-02

Zdefiniować własne potrzeby i zawodowe aspiracje, rozpoznać mocne i słabe strony, zmierzyć się z obawami i wątpliwościami - nigdy nie jest łatwo, a co, jeśli dochodzi do tego bariera językowa i kulturowa? Kraków stworzył projekt, który otwiera orientację zawodową na nowe konteksty, dotychczas niewystarczająco w niej obecne.

Od diagnozy do koncepcji

Jak rozmawiać o planach życiowych, marzeniach, ambicjach, jak wyrazić związane z tym nadzieje, niepokój, rozterki, jak opowiedzieć o doświadczeniach swojej rodziny, a może nawet oczekiwaniach i naszym stosunku do nich? Zajęcia i warsztaty dotyczące orientacji zawodowej to także rozmowy o wartościach, o podejściu do kariery, pracy, rodziny, o normach będących częścią modelu wychowania - czyli o kwestiach w dużym stopniu uwarunkowanych kulturowo.

Z tej refleksji powstał w Krakowie projekt, który dostrzega potrzeby dzieci, młodzieży i rodzin ze społeczności uchodźczej i migranckiej, a także zadania, z którymi mierzą się na co dzień asystenci międzykulturowi i specjaliści pracujący w środowiskach wielokulturowych.

„Kierunki przyszłości - wielokulturowe doradztwo zawodowo-edukacyjne dla dzieci i młodzieży ze społeczności migranckiej i uchodźczej” to projekt kaskadowy pomyślany jako seria działań skierowanych do dzieci i młodzieży w wieku od 10 do 19 lat należących do społeczności uchodźczej (227 uczestników), osób pracujących z dziećmi i młodzieżą i posługujących się ich językiem, w tym asystentów międzykulturowych, pracowników Słonecznych Przestrzeni Wsparcia „Słońce” (33 uczestników), oraz opiekunów lub rodziców najmłodszych uczestników (180 uczestników). Przy projekcie pracowało 7 szkoleniowców i 28 mentorów prowadzących warsztaty z dziećmi i młodzieżą. Projekt objął swoim oddziaływaniem 50 szkół.

Pomysł udało się wcielić w życie dzięki środkom finansowym otrzymanym z UNICEF Europe & Asia i wsparciu Biura UNICEF ds. Reagowania na Potrzeby Uchodźców w Polsce. Głównymi realizatorami działań były Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi oraz działająca przy niej Słoneczna Przestrzeń Wsparcia „Słońce”, które zaprosiły do współpracy Centrum Informacji Edukacyjnej dla Dzieci z Doświadczeniem Migracji, Fundację Wspierania Kultury i Języka Polskiego im. M. Reja, Wydział Edukacji i Projektów Edukacyjnych UMK, Wydział Polonistyki UJ, Fundację Ego Power, Nawigatora Kariery i Konsorcjum ACTIN.

Doradztwo zawodowo-edukacyjne wobec wielokulturowości

Wypracowany w ramach krakowskiego projektu model wielokulturowego doradztwa zawodowo-edukacyjnego opiera się na czterech filarach. Są nimi: komunikacja bez barier (swoboda i zrozumienie dzięki wspólnocie języka), rozumienie kontekstu kulturowego (wyjaśnianie różnic w sposobie myślenia, wyznawanych wartościach, normach), budowanie zaufania i poczucia bezpieczeństwa

(odczuwanie i odbieranie rzeczywistości przez pryzmat wspólnej kultury), wspieranie tożsamości dwukulturowej (pozytywne wartościowanie wielokulturowości – jako atutu, a nie ciężaru – oraz integracji, która nie oznacza porzucenia własnej kultury, lecz budowanie tożsamości czerpiącej z różnych źródeł).

Fundamentem projektu było założenie, że zaangażowanie osób dorosłych znających język i kulturę jest kluczowe, by efektywnie pomagać dzieciom i młodzieży ze społeczności migranckich i uchodźczych nie tylko w adaptacji tu i teraz (np. w szkole), ale też w aktywnym budowaniu swojej przyszłości zawodowej w kraju, który z różnych powodów stał się ich nowym domem.

Projekt rozpoczął się od zajęć dla asystentów międzykulturowych i pracowników Słonecznych Przestrzeni Wsparcia „Słońce”, którzy szkolili się z zakresu wielokulturowego doradztwa zawodowego oraz poznawali narzędzia diagnostyczne wykorzystywane w orientacji zawodowej. Drugi etap należał już do nich jako trenerów – poprowadzili zajęcia z dziećmi i młodzieżą w różnych formatach: warsztaty grupowe, umożliwiające wymianę doświadczeń i naukę od rówieśników, konsultacje indywidualne, kluczowe dla głębszego zrozumienia potrzeb i planów każdego uczestnika, inspirujące i motywujące spotkania z gośćmi, którzy opowiadali o wyzwaniach i sukcesach na swojej drodze zawodowej. Zajęcia obejmowały m.in. tematykę przybliżającą różne cechy osobowości i obszary zawodowe, testy predyspozycji zawodowych, diagnozę potrzeb. Trzecim, równie ważnym etapem było włączenie w ten proces rodzin uczestników – rodzice i opiekunowie wzięli udział w warsztatach prowadzonych w języku kraju ich pochodzenia, a wiedza, którą zdobyli, pomoże im podejmować w gronie rodzinnym ważne dla młodych tematy.

Wolontariat - warto (się) sprawdzić!

Wartością dodaną projektu była integracja uczestników należących do różnych społeczności (Europa, Azja, Bliski Wschód, Ameryka Południowa) podczas wspólnych aktywności. Taki charakter miał też finał projektu – zorganizowana 5 grudnia w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa Krakowska Konferencja Dzieci i Młodzieży “Wolontariat dziecięcy i młodzieżowy a rozwój kompetencji kluczowych”. Wzięło w niej udział prawie 200 dzieci i młodzieży oraz kilkudziesięciu opiekunów.

Była to okazja do zsięgowania się i wymiany doświadczeń związanych z pracą wolontariacką. Młodzi, dzieląc się swoimi przygodami i sukcesami, pokazali, że angażując się w wolontariat, można spełniać marzenia i lepiej poznać siebie, dowiedzieć się, co lubimy robić, w czym dobrze się czujemy i co przynosi nam satysfakcję. A przecież o to właśnie chodzi w nowoczesnym doradztwie zawodowym: nie o wskazywanie konkretnego zawodu, lecz o głębsze poznanie siebie, swoich motywacji, predyspozycji, zainteresowań, o rozwijanie kompetencji miękkich i umiejętności autorefleksji. To elementy, które pomagają młodym wyobrazić sobie siebie w przyszłości.